

De fiscal Curiel (1710) a fiscal Macanaz (1713)

written by Sebastià Sardiné | 28 de setembre de 2019

En [el meu darrer article](#) analitzava la manera de pensar del Fiscal general del Consell de Castella, D. Luis Curiel Texada, emetent el seu parer respecte de la petició demanada per Felip V de com actuar contra els perdedors de la Batalla de Brihuega (1710) després que l'exèrcit català de Carles III entrés a Madrid, guanyador en la batalla de Torreno. Felip V, en *delirium tremens* per haver-lo foragitat de Catalunya quan va incomplir les lleis de la Terra que havia jurat complir, volia venjança, consell de guerra per *laesa magestatis* i escarment contra els rebels. El Fiscal Curiel li va moderar els ànims de revenja devaluant la situació i adaptant les "seques" lleis de Castella a l'equitat i justícia de l'albirat segle XVIII, també exonerà la majoria d'ocupadors de Madrid, fets presos després, o executats a Brihuega, on fou detingut el general anglès de Carles III, Stanhope. Curiel, d'acord amb el dret de defensa, recomanava un judici just i aplicar-los tots els eximents i atenuants que demandessin. Stanhope fou engarjolat durant un temps, no executat, i se'l troba el 1713 com a parlamentari a la Cort Anglesa.

Curiel havia dit al rei Felip V que la guerra encara no havia acabat. El seu pronòstic va ser encertat. Els fets globals del món d'aleshores, farcits d'interessos de les grans potències, Anglaterra, Holanda, França i l'imperi austrohongarès, encara no havien dit l'última paraula. La mort el 1711 de Josep d'Habsbourg, emperador a la Viena del S.I.R.G. comportà que el seu germà Carles, el nostre Carles, fos nomenat emperador. Aquest fet, va suposar un canvi soterrat d'interessos i aliances. UK va advertir que Carles III, rei de les Espanyes, d'Amèrica i ara de l'Imperi austro-hongarès, acumulava massa poder i massa mercat. S'iniciava aquí *El cas dels catalans* i la seva lluita per no perdre els seus drets històrics,

institucions i constitucions. El Pacte de Gènova trontollava, quan va iniciar-se entre FR i UK, d'amagat de Catalunya, el que seria el Tractat d'Utrecht, el 1710/11, clos el 1713, i també el tracte secret d'evacuació de tropes i la sortida de la Reina Elisabeth de Catalunya amb naus angleses. La reina Anna i els lliberals ens traïren. Holanda també. Carles III, ara emperador Carles VI, no va jugar net amb Catalunya. La reina Elisabet amb Vilana Perles i molt altre seguici abandonaren Barcelona el 19.04.2013, i s'emportaren els principals arxius de la Confederació catalana-aragonesa. UK, HL, AU, tenen ara el deure moral i l'oportunitat d'ajudar-nos.

Érem el 1713. Tenia Felip V tot el territori sota control, menys Barcelona, Cardona i la Seu d'Urgell. L'evacuació de tropes Starhemberg estava signada. Contra instruccions de Carles III? (conveni Hospitalet 22.06.1713). Grimaldi, amb tot el seu exèrcit franco-castellà, estava ben posicionat per tot Catalunya. El port, bloquejat per l'esquadra francesa. Veient-se guanyador Felip V, per voler tranquil·litzar la seva consciència de bon cristià, abans d'executar tots els enemics, va demanar parer al **nou Fiscal General del Consejo de Castilla, ara, Melchor de Macanaz**, home fidel, de la corda, d'aquí el seu nomenament (per no voler-se trobar altra volta amb un Curiel de torn), es contagia així la independència del poder judicial. No volia arriscar-se.

Macanaz va resoldre, segons el guió pre-escrit en aquella **nova "Causa general contra Catalunya"**. Segons ens diu Sanpere i Miquel en el seu text "Fi de la nació catalana"

1. *Para proceder al castigo, imponer la pena de muerte y confiscar los bienes en el caso de delito de lesa Majestad, ya sea por el Rey, por su Consejo y Tribunales inmediatos á él, ó por cualquier particular que tanga orden de S.M., **no se necesita forma de proceso, estrépito ni figura de juicio, ni se requieren términos, ni solemnidades, sí solo se procede savida la verdad por la noticia dada del hecho.** Esto practicaban los romanos*

y por una de sus leyes mandaron que así sé executase y que despues se escribiese". És a dir, procés sumari i el que digui el rei, jutge i part, és llei.

2. Respecte del segrest de béns dels vençuts, Macanaz distingia: a) béns lliures de propietaris rebels podien ser segrestats; b) els heretats per descendents de rebels els gravava amb càrrega de subsegüent vinculació, el Rei en seria usufructuari vitalici. c) El "mayorazgos" se'ls apropiava el Rei directament. En resum, Macanaz aconsellava segrestar en una forma o altra tots els béns dels rebels i sediciosos que lluitaren contra Felip V (si aquest era el consell, com podia consentir el rei que, en el Tractat d'Utrecht, es conservessin els drets polítics dels catalans? No ho permetria. Així va ser, reblant:
3. *"Nunca ha habido en España más necesidad de crear nuevas, grandes y nobles familias que en el tiempo presente, pues de once millones de vasallos que se numeraban antes de la guerra, no llegan hoi a ocho; la nobleza en la maior parte se perdió o cayó del todo; las letras se olvidaron; los tribunales todos deliraron (per aplicar el Dret amb equitat i justícia segons Curiel?) y ha venido todo al miserable estado que la experiència nos demuestra". És a dir, calia castellanitzar-ho i repoblar-ho tot amb castellans. Segons aquest informe que consta com a oficial, es varen perdre en la Guerra de Successió 3.000.000 d'habitants (em sembla un pèl exagerat), es perdé gairebé tota l'aristocràcia, la literatura, y la justícia, que ara Macanaz volia restablir a la manera de ser y fer dels governants de Castella, a clatellades, a sang i fetge. Així fou, fins avui.*
4. Macanaz no es va voler pronunciar sobre les execucions sumaríssimes, que perduraren encara molts anys en el Codi Militar, i va advertir al rei, com Curiel, que la

guerra no era finida i que, en cas de restablir-se la pau, després d'haver executat els condemnats, podria ser-li una dificultat afegida i haver de retornar béns segrestats, demanant-li prudència, prudència que no tenia aquest rei.

5. A Macanaz se li varen demanar altres informes, sobre els antics regnes d'Aragó, València i Catalunya (gener 1713). L'informe es demanava amb caràcter d'urgent, vist que Felip V creia que era qüestió de dies que caigués Catalunya. Macanaz el contestà en sis dies, frenant un xic l'ànim depredador del rei. Consten publicades per Sanpere i Miquel les recomanacions sobre aquests punts. En resum: tot expropiat, passant a ser propietat del rei i/o de Castella.
6. Si Curiel volia adaptar les lleis als temps, modernitzant-les, Macanaz, les va fer retrocedir, acceptant d'antuvi la sentència venjadora i escarmenadora de Felip V, absolutista, com el Fiscal, al servei de l'executiu, de l'Estat, no del Dret.
7. Macanaz, en el seu punt 10, relatiu als informes sobre Catalunya, diu: “**...por efecto de la rebelión y reconquista de Catalunya...** todos sus fueros y privilegios quedan derogados, y no hay más ley, fuero ni privilegio que la voluntad del Rey”. Sí, diu, reconquista. El 13 “*Todos los privilegios particulares, tanto de las comunidades como de las ciudades, villas y lugares por cualquier titulo que hayan sido concedidos (Estatut d'Autonomia, 116 i 155CE) quedan tambien extintos. Això ens tornarà a caure. Que vagin badant els polítics. Temps al temps.*”

CLOENDA: De les Causes Generals no en podem esperar res de bo. Però aquest no és el mal. Les reaccions a les sentències a notificar-nos (als presos, que afectaran els exiliats i al

poble), ens porten a una situació semblant al post Tractat d'Utrecht, quan la Conferència que es va celebrar amb els membres del Consell de Cent, Marqués de Barberà i Compte de Camprodon, se'ls va advertir que, com ara, «*van per ella (per BN) diferents quadrilles publicant veus perniciosas, y que així be apareixia haver la present Ciutat de passar a majors...*” amb mobilització de la Coronela per evitar aldarulls. Ara, després del veredicta dels tribunals, convé al relat oficial, retrobar *diferents quadrilles... perniciosas ... i, per evitar... passar a majors...* cal fer nous escorcolls, detenir gent considerant quatre pots de pirotècnia de festa major material prebèl·lic, en mans de (catalogats en l'atestat, com) terroristes d'estat, per ampliar la causa general, per continuar aquell Cas dels Catalans que, amb traïdoria, varen iniciar els aliats anglesos i holandesos amb la connivència de França i de l'imperi i, encara avui, la comunitat internacional ho tolera i nosaltres també.

Llavors, estant en perill el ser i existir de Catalunya –com ara– la Ciutat i les seves autoritats, recordant l'Usatge 68, *Príncipeps Namque*, per defensar la nació, acordaren la guerra a ultrança. La nostra actitud fins ara ha estat pacífica i democràtica, carregats de raó, que fins i tot l'ONU i altres ens ho reconeixen, sense que això resolgui el conflicte. Les tesis de Macanaz, dissortadament, segueixen vigents i s'apliquen. Però com diu Sobrequés a *El Punt Avui* de 22-9-2019 “el fet fins ara és poc útil (...), no dic ni a uns ni als altres què han de fer, ni com s'ha d'activar la nova violència...” o resistència activa, potser perseguint el Dret de Recuperació, abjurant, com feren a Leiden, les Tretze províncies del Nord dels Països Baixos el 1581.